

The question in our midrash

1. Bereishit 6:14

(יד) עֲשֵׂה לָךְ תֵּבַת עֲצֵי־גֹפֶר קָנִים תַּעֲשֶׂה אֶת־הַתֵּבָה וְכִפְרַת אֹמֶה מִבֵּית וּמִחוּץ בַּכֶּפֶר:

¹⁴Make for yourself a boat of gopher wood, residences you shall make [upon] the boat...

2. Bamidbar 21:5-9

(ה) וַיְדַבֵּר הָעָם בְּאַלְקִים וּבַמֹּשֶׁה לְמָה הֶעֱלִיתָנוּ מִמִּצְרַיִם לָמוֹת בַּמִּדְבָּר כִּי אֵין לָחֶם וְאֵין מַיִם וְנַפְשֵׁנוּ קָצָה בַלָּחֶם הַקָּלֵקֵל:

(ו) וַיִּשְׁלַח ד' בָּעָם אֶת הַנְּחָשִׁים הַשָּׂרְפִים וַיִּנְשְׁכוּ אֶת־הָעָם וַיָּמָת עִם־רַב מִיִּשְׂרָאֵל:

(ז) וַיָּבֵא הָעָם אֶל־מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ חֲטָאנוּ כִּי־דִבַּרְנוּ בְד' וּבָךְ הַתְּפִלֵּל אֶל־ד' וַיִּסַּר מֵעֲלֵינוּ אֶת־הַנְּחָשׁ וַיִּתְּפֵלֵל מֹשֶׁה בְּעַד הָעָם:

(ח) וַיֹּאמֶר ד' אֶל־מֹשֶׁה עֲשֵׂה לָךְ שָׂרָף וְשִׂים אֹתוֹ עַל־גֹּסֶס וְהָיָה כָּל־הַנִּשְׁוֹף וְרָאָה אֹתוֹ וְחָי:

(ט) וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה נְחָשׁ נְחֹשֶׁת וַיִּשְׁמְהוּ עַל־הַגֹּסֶס וְהָיָה אִם־נָשָׁף הַנְּחָשׁ אֶת־אִישׁ וְהִבִּיט אֶל־נְחֹשֶׁת הַנְּחֹשֶׁת וְחָי:

⁵And the nation spoke regarding Gd and Moshe: Why did they take us out of Egypt to die in the wilderness? For there is no bread and there is no water, and our spirits are revolted by this light bread.

⁶And Gd sent *seraph* serpents among the nation, and they bit the nation, and a great many of Israel died.

⁷And the nation came to Moshe and they said: We have sinned, for we spoke regarding Gd and regarding you. Pray to Gd, and He will remove the serpent from us. And Moshe prayed on behalf of the nation.

⁸And Gd said to Moshe: Make for yourself a *seraph* and place it on a pole, and all who are bitten will see it and live.

⁹And Moshe made a copper serpent and he placed it on a pole. If a serpent bit a person, he looked to the copper serpent and lived.

3. Mishnah Rosh haShanah 3:8

וכי נחש ממית או נחש מחיה אלא בזמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהן שבשמים היו מתרפאים ואם לאו היו נימוקים

Does a serpent kill or cause life? But when Israel looked heavenward and bound their hearts to their Father in Heaven, they were healed, and if not then they perished.

4. Midrash, Bereishit Rabbah 31:8a

עשה לך תיבת עצי גופר

אמר רבי איסי בד' מקומות נאמר בלשון הזה "עשה לך". בג' נתפרש, ובאחד לא נתפרש:

- "עשה לך תיבת [עצי גופר] וגו'", אמר רבי נתן תיבותא דאעין דקרדינון
- (יהושע ה) "עשה לך חרבות צורים", נתפרש גלבין דטינרי
- (במדבר י') "עשה לך שתי חצוצרות כסף" נתפרש
- (במדבר כא) "עשה לך שרף" לא נתפרש.

"Make for yourself a boat of gopher wood"

Rabbi Issi said: This language of "Make for yourself" appears in four places. In three places it is explained, and in one it is not explained:

- "Make for yourself a boat of [gopher wood] etc." Rabbi Natan said: A boat of *kardun* wood.
- Joshua 5:2 "Make for yourself blades of stones" is explained: blades of stones.
- Bamidbar 10:2 "Make for yourself two trumpets of silver" is explained.
- Bamidbar 21:8 "Make for yourself a *seraph*" is not explained.

5. Yirmiyahu 27:2

כֹּה־אָמַר ד' אֱלֹהֵי עֲשֵׂה לָךְ מוֹסְרוֹת וּמִסֹּת וּנְתַתֶּם עַל־צְוֹאֲרֶךְ:

So declared Gd to me: Make for yourself reins and poles, and place them upon your neck.

6. Yechezkel 12:3

וְאַתָּה בֶן־אָדָם עֲשֵׂה לָךְ כְּלֵי גוֹלָה וּגְלָה יוֹמָם לְעֵינֵיהֶם...

And you, son of man, make implements of exile for yourself, and be exiled by day, before their eyes...

7. Rabbi Avraham Ibn Ezra to Bamidbar 21:8

עשה לך כדמות נחש שרף מנחשת, כי כן כתוב.

"Make for yourself" the form of a serpent, "a *seraph*" of copper, for so it was written.

The answer in our midrash: Paronomasia!

8. Midrash, Bereishit Rabbah 31:8b

- ר' יודן בשם ר' איבו אמר (משלי א) "ישמע חכם ויוסף לקח" זה משה, שאמר הקב"ה לו למשה "עשה לך שרף" ולא פירש.
- אמר "אם אני עושה אותו של זהב אין הלשון הזה נופל על לשון זה, של כסף אין הלשון הזה נופל על לשון זה, אלא הרי אני עושה אותו של נחושת, לשון נופל על הלשון, שנאמר (במדבר כא) "ויעש משה נחש נחשת."
 - מכאן שניתנה תורה בלשון הקודש.

Rabbi Yudin cited Rabbi Eivo: "A wise person will listen and take instruction (Mishlei 1:5)" is Moshe. Gd told Moshe "Make for yourself a *seraph*," and did not explain.

- [Moshe] said: If I would make it of gold, the term for one would not flow into the term for the other. If I would make it of silver, the term for one would not flow into the term for the other. I will make it of copper alloy [*nechoshet*], language flowing into language, as Bamidbar 21:9 says, "And Moshe made *nechash nechoshet*."
- From here we see that the Torah was given in the sacred tongue.

9. Mishlei 1:5-7

ה'ישמע חכם ויוסף לקח ונבון תחבולות יקנה: להבין משל ומליצה דברי חכמים וחידותם: יראת ד' ראשית דעת חכמה ומוסר אילים פזו:
⁵A wise person will listen and take instruction, and an understanding person will acquire deep understandings. ⁶To understand proverb and allegory, the words of the wise and their riddles. ⁷Reverence for Gd is the beginning of knowledge; wisdom and guidance are rejected by fools.

An outgrowth of our midrash

10. Midrash, Bereishit Rabbah 18:4

"לזאת יקרא אשה כי מאיש לוקחה זאת." מכאן שניתנה התורה בלשון הקודש. רבי פנחס ורבי חלקיה בשם רבי סימון אמרי כשם שניתנה תורה בלשון הקודש כך נברא העולם בלשון הקודש...

"To this shall be called *ishah*, because from *ish* she was drawn." From this we see that Torah was given in the sacred tongue. Rabbi Pinchas and Rabbi Chilkiyah cited Rabbi Simon: As Torah was given in the sacred tongue, so the world was created with the sacred tongue...

11. Midrash, Bereishit Rabbah 17:4

העבירן לפני אדם, אמר לו זה מה שמו, אמר זה שור, זה חמור, זה סוס, וזה גמל
He passed them before Adam and said to him, "What is this one's name?" He said, "This is a *shor*," "This is a *chamor*," "This is a *sus*," and "This is a *gamal*."

12. Talmud, Shabbat 104a

גימ"ל דל"ת - גמול דלים. מאי טעמא פשוטה כרעיה דגימ"ל לגבי דל"ת - שכן דרכו של גומל חסדים לרוץ אחר דלים
Gimel Dalet – Gemol dalim [Give to the impoverished]. Why is the leg of the *gimel* extended to the *dalet*? For it is the way of one who performs kindness to pursue the impoverished.

13. Midrash, Bereishit Rabbah 31:8c

רבי פנחס ורבי חזקיה בשם ר' סימון: כשם שניתנה תורה בלשון הקודש כך העולם נברא בלשון הקודש. שמעת מימך אומרים גיני גיניא אנתרופי אנתרופיא, גברא גברתא? אלא איש ואשה, למה? שהלשון הזה נופל על לשון הזה.

Rabbi Pinchas and Rabbi Chizkiyah cited Rabbi Simon: Just as the Torah was given in the sacred tongue, so the world was created with the sacred tongue. Have you ever heard *gini ginya, anthropi anthropia, gavra gavrata*? But *ish ishah* – why? Because one term flows into the other term.

14. Rabbi Yehudah haLevi, Kuzari 2:67-68

סז. אמר הכוזרי: היש לעברית מעלה על לשון הערב? היא יותר שלמה ורחבה ממנה, ואנחנו רואים את זה בעינינו.
סח. אמר החבר: מצא אותה מה שמצא נושאה, נתדלדלה בדלותם וצרה במיעוטם. והיא בעצמה החשובה שבלשונות מקבלה וסברא...
⁶⁷The Kuzar said: Is Hebrew greater than Arabic? It is more perfect and broad, we see this with our own eyes.
⁶⁸The *habr* said: What befell her bearers has also befallen her; she was been impoverished in their poverty, and she has become narrow in their shrunken state. But she herself is the greatest of tongues, by tradition as well as logic...